

طراحی مدرسه بدون مرز با تأکید بر پیوند با طبیعت

www.ketab.ir

مهندس زهرا داودی

مهندس زهرا علی نیا

دکتر مریم رزقی

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست نویسی
موضوع

داودی، زهرا، ۱۳۴۷-
طراحی مدرسه بدون مرز با تأکید بر پیوند با طبیعت/ زهرا
داودی، زهرا علی‌نیا، مریم رزقی.
تهران: انتشارات حانون، ۱۴۰۱.
۲۸۶ ص.
978-622-300-054-6
: فیبا
: ساختمان‌های مدارس ابتدایی -- طراحی و ساخت
Elementary school buildings -- Design and
construction
ساختمان‌های مدارس
School buildings
ساختمان‌های مدارس -- جنبه‌های زیست‌محیطی
School buildings -- Environmental aspects
: علی‌نیا، زهرا، ۱۳۷۳-
: رزقی، مریم، ۱۳۶۱-
LB ۳۲۰۵
۳۷۳/۱
۸۸۰۷۵۹۵
شناسه افزوده
شناسه افزوده
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

طراحی مدرسه بدون مرز با تأکید بر پیوند با طبیعت

ناشر: انتشارات حانون

نویسندگان: مهندس زهرا داودی، مهندس زهرا علی‌نیا، دکتر مریم رزقی

صحافی: حانون

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۰۰-۰۵۴-۶

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۹۵۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

پیش گفتار.....	۱۵
مقدمه.....	۱۹
مطالعات انجام شده در این زمینه.....	۱۹
فصل اول: چگونگی شکل گیری آموزش و فضای آموزشی در طول تاریخ.....	۲۵
مقدمه.....	۲۷
فلسفه آموزش و مدرسه در جهان و ایران.....	۲۸
فلسفه آموزش و معماری مدرسه در جهان (از ابتدا تا قرن ۱۹).....	۲۸
فلسفه آموزش و معماری مدرسه در ایران.....	۴۹
فلسفه آموزش و معماری مدرسه در قرن ۲۰.....	۵۵
ابتدای قرن ۲۰ تا دهه ۶۰.....	۵۶
مدارس طبیعت.....	۵۶
نیمه قرن ۲۰ از دهه ۶۰ تا ۹۰.....	۵۸
مدارس باز.....	۶۰
معماران مدارس باز.....	۶۰

۶۳.....	الگوهای مدارس باز
۷۳.....	قرن ۲۱ جهانی شدن (عصر معاصر)
۷۵.....	آموزش در قرن ۲۱ (عصر معاصر عصر جهانی شدن)
۸۰.....	رویکرد کل نگر آموزش جهانی
۸۳.....	آموزش مادام العمر در جهانی شدن
۸۶.....	طبیعت و آموزش در قرن ۲۱ (عصر جهانی شدن)
۸۹.....	فصل دوم: کودک و درک او از محیط اطراف
۹۱.....	شناخت کودک
۹۲.....	نظریه رشد هوش و شناخت پیاژه
۹۷.....	نظریه یادگیری - اجتماعی آلبرت بندورا
۹۸.....	دیدگاه روانکاوی اریکسون
۹۹.....	شناخت عالم کودکان
۹۹.....	توانایی های شناختی کودک
۱۰۰.....	دریافت کودک از محیط
۱۰۱.....	ادراک کودک
۱۰۲.....	تصویر ذهنی کودک از محیط
۱۰۶.....	انسان فضا معماری
۱۰۸.....	دیدگاه های معماران از فضا
۱۰۹.....	شاخص های فضای معماری
۱۱۶.....	رابطه درون و بیرون (خصلت دوگانه فضا)
۱۱۷.....	فضای بینابینی
۱۱۸.....	بینابینی در معماری از دیدگاه معماران
۱۲۰.....	معماری فضای بینابینی

۱۲۲.....	بینابین درون و بیرون.....
۱۲۴.....	فضای تهی.....
۱۲۴.....	معماری فضای تهی.....
۱۲۵.....	فضای تهی درون و بیرون.....
۱۲۷.....	کرانمند و بیکران.....
۱۲۸.....	مرز.....
۱۳۱.....	چگونگی شناخت جهان توسط مرزهای کالبدی.....
۱۳۴.....	چگونگی شناخت جهان توسط مرزهای غیر کالبدی.....
۱۳۵.....	مرزها و کیفیت‌های گوناگون مکانی.....
۱۳۵.....	مرز در مکان‌های طبیعی.....
۱۳۷.....	مرز در مکان‌های انسان‌ساخت.....
۱۳۷.....	بی‌مرزی در مکان‌های انسان‌ساخت (مرزهای پنهان).....
۱۳۹.....	ضرورت (بایستی) مرز حتی بابت مرزیش.....
۱۴۲.....	ساماندهی.....
۱۴۳.....	نظم در بی‌نظمی.....
۱۴۸.....	مدرسه بدون مرز در پیوند با طبیعت (مدرسه پیشنهادی برای عصر حاضر).....
۱۵۳.....	فصل سوم: فضاهای آموزشی در عصر حاضر عصر جهانی شدن.....
۱۵۵.....	مقدمه.....
۱۵۵.....	نمونه موردی خارجی.....
۱۵۶.....	نمونه‌های از مدارس در قرن ۱۹:.....
۱۶۱.....	نمونه‌های از مدرسه در دهه ۶۰ قرن ۲۰.....
۱۷۲.....	فضای بازی بچه‌ها.....
۱۷۸.....	نمونه‌های داخلی.....

۱۹۱.....	نتیجه.....
۱۹۵.....	فصل چهارم: شرایط اقلیمی و اجرای طرح.....
۱۹۷.....	بررسی شرایط اقلیمی و بستر طرح.....
۱۹۹.....	جمعیت استان مازندران.....
۱۹۹.....	صنایع دستی و سنتی استان مازندران.....
۲۰۰.....	گوش و نژاد مردمان استان مازندران.....
۲۰۰.....	مذهب مردمان مازندران.....
۲۰۱.....	آب و هوای استان مازندران.....
۲۰۱.....	ویژگی اقلیم معتدل و مرطوب (سواحل دریای خزر).....
۲۰۲.....	سیستم کلی باد شمال.....
۲۰۲.....	ویژگی‌های معماری بومی مناطق معتدل و مرطوب.....
۲۰۵.....	معرفی و تحلیل سایت.....
۲۰۷.....	فصل پنجم: برنامه فیزیکی طرح.....
۲۰۹.....	مقدمه.....
۲۰۹.....	محصولت در حیاط.....
۲۱۱.....	کارکرد حیاط مدارس.....
۲۱۱.....	رویکرد طراحی حیاط مدرسه.....
۲۱۲.....	علم همراه با عمل.....
۲۱۲.....	نشر علم.....
۲۱۳.....	توجه به پرورش جسم.....
۲۱۳.....	توجه اسلام به هنر.....
۲۱۳.....	کار در جهت حفظ و خلق محیط‌های طبیعی در اطراف مدارس.....
۲۱۴.....	خلق مکان‌های امن برای کسب تجربه.....

۲۱۴.....	خلق موقعیت‌هایی برای خلوت‌گزینی و آرامش
۲۱۵.....	ایجاد موقعیت‌ها برای مکاشفات فعال
۲۱۸.....	مفاهیم آموزش محیطی در حیات مدرسه
۲۱۸.....	تئوری‌های آموزشی
۲۱۸.....	آموزش محیطی
۲۲۰.....	آموزش در زنگ تفریح دانش آموزان
۲۲۱.....	طراحی کلاس درس با توجه به روانشناسی محیط
۲۲۲.....	پیدا کردن جای مناسب جهت محیط‌های آموزشی
۲۲۲.....	کاربری مسکونی و آموزشی
۲۲۲.....	کاربری فرهنگی و آموزشی
۲۲۲.....	کاربری آموزشی و بهداشتی
۲۲۲.....	کاربری آموزشی و فضای سبز
۲۲۳.....	کاربری آموزشی و شبکه ارتباطی حمل‌ونقل
۲۲۳.....	طراحی فضای کالبدی مدرسه در رابطه با سیما و بافت شهر
۲۲۴.....	تنظیم عرصه‌ها، حریم‌های عملکردی و فرهنگی در مدارس
۲۲۵.....	تنظیم شرایط محیطی فضای مدرسه
۲۲۷.....	ریز فضاهای آموزشی
۲۲۸.....	کلاس درس
۲۲۹.....	کلاس ویژه
۲۲۹.....	گروه فضاهای پرورشی
۲۲۹.....	کتابخانه
۲۲۹.....	سالن چندمنظوره
۲۳۰.....	هال عمومی

۲۳۰	 نمازخانه
۲۳۱	 گروه‌های فضاهای رفاهی خدماتی
۲۳۱	 بوفه و اتاق تغذیه
۲۳۱	 سرویس بهداشتی
۲۳۱	 آپدازخانه
۲۳۲	 انبارها
۲۳۲	 فضای اداری
۲۳۲	 فضای مشاوره
۲۳۳	 ضوابط مربوط به مکان قرارگیری فضاها
۲۳۳	 جانمایی فضاهای اداری
۲۳۳	 جانمایی کلاس‌های درسی
۲۳۳	 جانمایی کتابخانه
۲۳۴	 جانمایی نمازخانه
۲۳۴	 جانمایی سرویس‌ها
۲۳۴	 جانمایی سالن اجتماعات
۲۳۴	 اصول مکان‌یابی بوفه در مدارس
۲۳۵	 جانمایی و استقرار سالن ورزشی
۲۳۵	 جانمایی و استقرار سالن ورزشی در سایت مدرسه
۲۳۵	 سیستم‌های رایج و استاندارد جهت سالن‌های ورزشی
۲۳۶	 فضا و خرد فضاهای مطلوب در حیاط مدارس ابتدایی
۲۳۶	 فضاهای بازی-آموزشی
۲۳۶	 فضاهای بازی-تفریحی
۲۳۶	 سایبان‌ها

۲۳۷		سطل زباله
۲۳۷		آبخوری
۲۳۷		تجهیزات ورزشی
۲۳۸		دیواره‌های نقاشی
۲۳۸		گروه‌های فضای ارتباطی
۲۳۸		فضاهای ارتباطی
۲۳۸		فضاهای ارتباط عمودی
۲۳۹		عوامل کالبدی مؤثر در محیط‌های آموزشی کودکان
۲۳۹		رنگ
۲۳۹		رنگ در مدارس
۲۴۲		مصالح و بافت
۲۴۲		صدا و اکوستیک
۲۴۲		نور
۲۴۳		تناسبات
۲۴۳		دما و تهویه
۲۴۴		نور در فضای آموزشی
۲۴۴		کاربرد نور طبیعی در فضای آموزشی
۲۴۵		نورپردازی مصنوعی در فضای آموزشی
۲۴۶		ضوابط و معیارهای عمومی طراحی منظر مدارس
۲۴۶		عوامل کالبدی
۲۴۷		ملاحظات فیزیولوژی-روانشناسی
۲۴۷		ملاحظات فیزیولوژیکی
۲۴۹		مشخصات زمین‌بازی کودکان

پیش گفتار

در این چند سال آخر، آنچه هرروز افزایش می‌یابد، روش‌های تعلیم و پرورش و هماهنگ نمودن زمینه و امکان فراگیری، با در نظر گرفتن تمامی جنبه‌ها و احتیاجات آموزش‌گیرنده در مرکز توجه، کارشناسان ماهر و کارآزموده‌ی آموزش می‌باشد. زیرا فضای فیزیکی به دلیل قالب و فرم خاص خود می‌تواند بازتاب و به سبب این بازتاب سیر آموختن را تقویت یا ضعیف ارائه دهد.

به همین دلیل، اگر پیشرفت‌های پرفایده در دانش ارتباطات در آموزش و پرورش را یک نوع آگاهی به شمار آوریم، در آموختن و پرورش دادن دانش آموزان فقط تحت تأثیر سخنان یک آموزگار نمی‌باشد، بلکه عوامل دیگری همچون آموزش از راه ارتباط‌های غیرلفظی به صورت بدنی بیشتر از سایر عامل‌های آموزشی در میزان فراگیری و جنبه‌های دیگر آموزش، دانش آموزان مؤثر خواهد بود. از این رو فراگیری درس تنها در کلاس‌های آموزشی صورت نمی‌گیرد. موضوع اینکه فضاهای آموزشی تا چه اندازه در فراگیری و نتایج کافی بعد از آموزش را شامل می‌شده، سال‌ها است که مطالعه و پژوهش‌های متخصصین روانشناسی محیط را به خود اختصاص داده است و این عقیده را ایجاد کرده که فضاهای آموزشی امروزه با سیستمی از انگیزه‌های لازم جهت سخت‌کوشی ثابت برای

دانش آموزان را آسان‌سازی نماید؛ زیرا بنیادی‌ترین نیاز آموزش‌های نو جنب‌وجوش‌های فیزیکی و ذهنی و ایجاد نشاط اجتماعی می‌باشد. به عبارت دیگر راه و روش‌های آموزشی نو جنب‌وجوش‌های فیزیکی و ذهنی و ایجاد نشاط اجتماعی می‌باشد.

به عبارت دیگر را و روش‌های آموزشی نو، پرگیردار این موضوعات است که تعاملات پیوسته و دائمی افراد باهم دیگر و همچنین با منابع طبیعی و از طرفی با توجه به اجمالی به دنیای هستی و قواعد و قانون‌های جاری بر آنچه بیشتر از هر موضوع دیگر نمایان است. تعاملات جدی و نزدیک به هم و دنیای طبیعت با مسیر تغییرات است و هماهنگ با این تغییرات به یک ثمربخشی مهم برای ادامه‌ی زندگی انسان‌ها مبدل شده است. روش‌های معقولانه در رویاروی با این تحولات گسترده، و دست یافتن به قانون‌های مناسب و دقیق در جهت بهره‌مندی از قواعد تغییر و تحول در دنیای امروز است.

به همین سبب فضاهای آموزشی جهان امروز باید دانش‌آموختگان را به‌سوی اکتشافات در قلمروهای نو جهان در حال پیشرفت تشویق کند و آن‌ها را با سیر سریع تکامل و تغییر در عالم، علم و فناوری همگام و هم‌مسیر سازد. یکی از مؤثرترین محیط‌ها در جهت کشف کودکان طبیعت است که از آنجایی که تحولات ایجادشده در روش‌های زندگی فرزندان را از کسب مهارت‌های لازم زندگی دنیای طبیعی بازداشته است، آموزشگاه‌ها و مدرسه‌ها به‌عنوان یکی از مؤثرترین محیط‌های برقراری ارتباط مجدد کودکان با محیط طبیعی خود باشند. جنبه‌های مختلف کار که طبیعت در فضاهای آموزشی مورد اهمیت است تفاوت در این کارکردها می‌تواند عامل مهمی در چگونگی طراحی فضای طبیعی و چگونگی حضور آن‌ها در فضای آموزشی و در نتیجه کارآمد کردن این فضاها باشد.

علاوه بر این‌ها در طبیعت نقاط قوت رشد و پرورش مهارت در کودکان یافت می‌شود؛ و از آن‌ها می‌توان سطحی از امکانات و آلات آموزشی در زمینه‌های مناسب جهت

شکوفایی طیف‌های گوناگون پرورش و رشد کودکان استفاده نمود. حال آنکه محوطه‌های طبیعی سبب فراهم شدن آسایش و آرامش روانی و شادابی در فضاهای آموزشی و همچنین ایجاد احساس امنیت خاطر هرچه بیشتر کودکان نسبت به مدارس می‌شود. در این کتاب سعی شده است با توجه به روند تغییرات و تحولات در ساختار مدارس دنیای امروز، تدبیر و تأمل هوشیارانه‌ای در قبال ضروریات یک مکان آموزشی سازنده به کار گرفته شود و از سوی دیگر اثربخشی طبیعت که در ابتدا خلقت اولین مکان آموزش برای آدمی بوده است و نقش سازنده‌ی سبز در فراگیری، حس‌های متصل به عالم بیرونی و احساسات مسئولیتی در کنار فضای زندگی به شکل پیوند مدرسه و طبیعت مورد تأکید قرار گیرد در نتیجه محیط‌های آموزشی در فضای بدون خطه و هم‌سالان با طبیعت در راستای تحولات مدرسه‌های سنتی و حرکت به سوی ارزش‌های آموزش و پرورش جدید و مهم جلوه دادن به جریانات آموزشی تأثیر گذارتر و جذاب‌تر در فضای مدارس برای دانش آموزان در این کتاب در دستور کار قرار گرفته است.